

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

20 DÉCEMBRE 1996

Proposition de loi insérant dans le Code d'instruction criminelle un article 60bis relatif aux cas de disparition de mineurs d'âge

(Déposée par M. Anciaux et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

L'enquête, menée ces derniers mois, sur l'enquête relative aux enfants disparus a mis en évidence une série de déficiences graves de notre appareil judiciaire. Lors de la disparition de Julie et Mélissa en 1995, les recherches n'ont été mises en branle que très lentement. Cinq juges d'instruction différents ont traité le dossier sans aucune forme de coordination. De même, lors de la disparition d'An et Eefje (à l'été de 1995), le parquet de Bruges a tardé à lancer les recherches. Après la disparition de Loubna Benaïssa, l'on a négligé de désigner un juge d'instruction.

L'objet de la présente proposition de loi est de faire en sorte que l'un des faits les plus choquants qui ont eu lieu ne puisse plus se reproduire.

Lors de la disparition d'enfants mineurs, il est très important que les recherches débutent aussi rapidement que possible. Les premières heures et les premiers jours de l'enquête peuvent avoir une importance cruciale pour son bon déroulement. Dès lors, il faut également que les services de police compétents puissent accomplir tous les actes qui se révèlent nécessaires. Néanmoins, certains actes d'instruction requièrent l'autorisation du juge d'instruction. Actuellement, en cas de disparition, le procureur du

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1996-1997

20 DECEMBER 1996

Wetsvoorstel houdende invoeging van een artikel 60bis in het Wetboek van Strafvordering betreffende de gevallen van verdwijning van minderjarigen

(Ingediend door de heer Anciaux c.s.)

TOELICHTING

Uit het onderzoek van het onderzoek naar de verdwenen kinderen dat de voorbije maanden werd gevoerd, kwamen een aantal ernstige mankementen van ons justitieel apparaat aan de oppervlakte. Bij de verdwijning van Julie en Mélissa in 1995 kwam de opsporing slechts heel traag op gang. Vijf verschillende onderzoeksrechters bogen zich zonder enige vorm van coördinatie over het dossier. Ook bij de verdwijning van An en Eefje talmde het parket van Brugge (zomer 1995) met het starten van de zoekacties. Na de verdwijning van Loubna Benaïssa werd nagelaten een onderzoeksrechter aan te stellen.

Onderhavig wetsvoorstel zorgt ervoor dat één van de meest schrijnende feiten die hebben plaatsgevonden zich in de toekomst niet meer kunnen herhalen.

Bij de verdwijning van minderjarige kinderen is het van het grootste belang dat de opsporing zo snel mogelijk start. De eerste uren en dagen van het onderzoek kunnen van cruciaal belang zijn voor de goede afloop. Daarom is het ook belangrijk dat de bevoegde politiediensten alle daden kunnen stellen die nodig blijken. Voor bepaalde onderzoeks daden is echter de toestemming van de onderzoeksrechter vereist. De procureur des Konings is momenteel echter niet verplicht bij een verdwijningszaak een

Roi n'est pourtant pas tenu de s'adresser à un juge d'instruction, ce qui peut provoquer pas mal de retard et limiter sérieusement l'enquête.

La pratique a montré que cela peut mener à une situation déplorable. Ainsi, après la disparition de Loubna Benaïssa, certains actes d'instruction n'ont-ils simplement pas pu être posés, parce qu'aucun juge d'instruction n'était associé à l'enquête. C'est ce qui a fait échouer complètement celle-ci.

La présente proposition de loi vise à apporter la garantie que lors de la disparition de mineurs, l'on désignera immédiatement un juge d'instruction qui diligente l'enquête. Cette garantie assurera la qualité de l'enquête, qui pourra être engagée de manière rapide et efficace.

D'autres arguments plaident également en faveur de la désignation immédiate d'un juge d'instruction en cas de disparition. Dès le début, les parents d'un enfant disparu sont terriblement inquiets et, pendant l'enquête, leur vie est un enfer permanent. Il est possible de leur éviter le supplice que sont l'ignorance et le manque d'informations sur le dossier de leur enfant. Si les parents savent chez qui l'enquête est «centralisée», ils ne doivent plus tenter de deviner à quel niveau le dossier circule ni s'il en est déjà advenu quelque chose.

Lorsqu'ils souhaiteront consulter le dossier, ils pourront s'adresser au juge d'instruction, qui est automatiquement chargé du dossier de leur enfant. Ce dernier devra prendre ses responsabilités et fournir aux parents des victimes au minimum les informations élémentaires auxquelles les victimes ont droit. Une fois que l'enquête est bien en cours, — et les parents le constatent également —, je suis convaincu qu'un juge d'instruction peut parfaitement dire aux parents «Je ne peux pas vous donner cette information», et que les parents l'admettront. Cela ne peut que profiter à l'enquête.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article complète le livre premier du Code d'instruction criminelle, et plus particulièrement la section II, «Fonctions du juge d'instruction», qui figure au chapitre VI, intitulé «Des juges d'instruction». L'on propose d'insérer une distinction *Ibis* nouvelle pour ce qui est des cas de disparition de mineurs.

Un article 60*bis* prévoit, pour les cas susvisés, l'obligation pour les services de police d'informer immédiatement le procureur du Roi quand une

onderzoeksrechter aan te spreken. Dit kan voor heel wat vertraging zorgen en het onderzoek ernstig beperken.

De praktijk heeft aangetoond dat dit tot een schrijnende werkelijkheid kan leiden. Zo zijn na de verdwijning van Loubna Benaïssa bepaalde onderzoeksdaden gewoon niet kunnen gebeuren, omdat er geen onderzoeksrechter bij het onderzoek betrokken was. Hierdoor is het onderzoek volledig mank gelopen.

Via dit wetsvoorstel wordt de waarborg ingebouwd dat bij de verdwijning van minderjarigen onmiddellijk een onderzoeksrechter wordt aangewezen die het onderzoek benaastigt. Deze garantie is een sterk wapen voor een degelijk onderzoek dat snel en efficiënt kan worden ingezet.

Er zijn echter nog bijkomende argumenten voor de onmiddellijke aanwijzing van een onderzoeksrechter bij een verdwijningszaak. De ouders van een verdwenen kind moeten van bij het begin helse ongerustheden doorstaan en gaan tijdens het onderzoek voortdurend door een hel. De onwetendheid en geen kennis hebben over het dossier van hun kind is een kwelling die vermeden kan worden. Wanneer de ouders weten bij wie het onderzoek «gecentraliseerd» is, hoeven ze niet meer te gissen naar het niveau waarop het dossier circuleert en of er al iets mee gebeurd is.

Wanneer ze inzagerecht willen in het dossier, kunnen ze zich dan ook richten tot de onderzoeksrechter, automatisch belast met het dossier van hun kind. Deze moet zijn verantwoordelijkheid opnemen door de ouders van de slachtoffers op zijn minst te voorzien van de primaire informatie waar slachtoffers recht op hebben. Wanneer het onderzoek serieus bezig is, en de ouders merken dit ook, dan ben ik ervan overtuigd dat een onderzoeksrechter perfect tegen de ouders kan zeggen «deze informatie kan of mag ik u niet geven», en zullen de ouders dit ook aanvaarden. Dit kan het onderzoek enkel ten goede komen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel is een aanvulling van het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering, meer bepaald van afdeling II, ambtsverrichtingen van de onderzoeksrechter, onder het hoofdstuk VI, getiteld «Onderzoekrechters». Er wordt een invoeging voorgesteld van een nieuwe onderafdeling *Ibis* voor de gevallen van verdwijning van minderjarigen.

In een artikel 60*bis* wordt in deze gevallen de verplichting ingesteld voor politiediensten om bij de aangifte van een verdwijning van een minderjarige

disparition de mineur est déclarée. À son tour, le procureur du Roi doit prendre contact sans délai avec le juge d'instruction compétent.

Article 3

Vu l'importance de cette mesure pour les affaires de disparition à venir, et étant donné qu'elle ne requiert pas de grandes adaptations de l'appareil actuel, l'on opte pour une entrée en vigueur immédiate de la future loi, à savoir le premier jour suivant sa publication au *Moniteur belge*.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est inséré dans le livre premier du Code d'instruction criminelle, au chapitre VI «Des juges d'instruction», section II, «Fonctions du juge d'instruction», après la distinction première «Des cas de flagrant délit», une distinction *Ibis*, intitulée «Distinction *Ibis*. Cas de disparition de mineurs d'âge», et contenant un article *60bis*, rédigé comme suit:

«*Art. 60bis.* — Dans tous les cas de déclaration de disparition de mineurs d'âge à la police, à la gendarmerie ou à un autre service de police, ces services transmettront sans délai cette déclaration au procureur du Roi compétent, qui sera tenu à son tour de requérir sans aucun retard un juge d'instruction à propos de cette disparition.»

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le premier jour qui suit sa publication au *Moniteur belge*.

onmiddellijk de procureur des Konings hiervan op de hoogte te stellen, die op zijn beurt zonder verwijl contact met de bevoegde onderzoeksrechter moet leggen.

Artikel 3

Wegens de belangrijkheid van deze maatregel voor toekomstige verdwijningszaken en aangezien dit geen grote aanpassingen vraagt van het huidige apparaat, wordt ervoor geopteerd om deze wet onmiddellijk ingang te doen vinden de eerste dag na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Bert ANCIAUX.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering, onder hoofdstuk VI «Onderzoekrechters», afdeling II «Ambtsverrichtingen van de onderzoeksrechter», wordt na de onderafdeling I «Gevalen van ontdekking op heterdaad» een onderafdeling *Ibis* ingevoegd, met als opschrift «Onderafdeling *Ibis*. Gevalen van verdwijning van minderjarigen.» en een artikel *60bis* bevat, luidende:

«*Art. 60bis.* — In alle gevallen waarin aangifte is gedaan van verdwijning van minderjarigen bij politie, rijkswacht of een andere politiedienst, zijn deze politiediensten verplicht zonder verwijl deze aangifte over te zenden aan de bevoegde procureur des Konings, welke op zijn beurt verplicht om met betrekking tot die verdwijning onverwijld een onderzoeksrechter te vorderen.»

Art. 3

Deze wet treedt in werking de eerste dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Bert ANCIAUX.
Sabine de BETHUNE.
Guy VERHOFSTADT.
Lydia MAXIMUS.